

saul van messel

JOZEF DE DROMER

ballade

IN oude killes trof men wel een jood
van god en ahasverus tijdgenoot
op goede voet zelfs met de dodenengel
ik denk aan jozef vrengel

refrein:

aan opsmuk had de man een hekel
hij was de sjammes van de pekel

toen ik als kind in pekel kwam
ik dacht nog niet aan amsterdam
zag ik eerst goed hoe vast hij sliep
in het knusse sjoeltje langs het diep

kille - gemeente; sjammes - koster

hij las naar oude joden willen
des nachts voor alle doden tillem
die slopen ongemerkt naar sjoel
getooid met talles en tefillen

wie zou uit hinderlijk bedillen
zo'n diepe oerstem ooit verstillen
posek om posek met de doden
een vrouw had jeudn heurn gillen

eens op de seider bij oom bram
sliep hij al in nog voor hij kwam
en waar is hij daarna gebleven
moest hij in sjoel soms seider geven

*tillem - psalmen; talles en tefillen - gebedskleed en
gebedsriemen; posek - bijbelvers (de psalmen worden
'vers om vers' gereciteerd door de gazzen en de kille).*

wie later snachts mijn graven schonden
hebben één graf dan ook leeg gevonden
van jozef die naar sjoel moest
zelfs toen die sjoel allang verwoest

nóg zien laatspoken langs de tillen
hem gaan met talles en tefillen
op weg naar sjoel stampvol met joden
bedekt met verse groene zoden

maar waar vindt na het graven-schenden
des daags hij sinds zijn onderkomen?
in dromen die mijn dag belenden
vol verzen die zijn nacht bedromen

In joodse gemeenten klopte de sjammes 's ochtends met zijn sleutel op de synagogedeur; om de doden te waarschuwen die naar het volksgeloof 's nachts in sjoel bijeenkwamen. Van Jozef Vrengel heette het, dat hij met de doden gemene zaak maakte. Na de oorlog werd de joodse begraafplaats in Oude Pekela door onbekenden grondig geschonden; de aanleiding tot deze ballade.

bevrijdingsdag 5 mei 1977
carlinapers haarlem
van de oplage van 100 exemplaren
is dit nummer **64**